

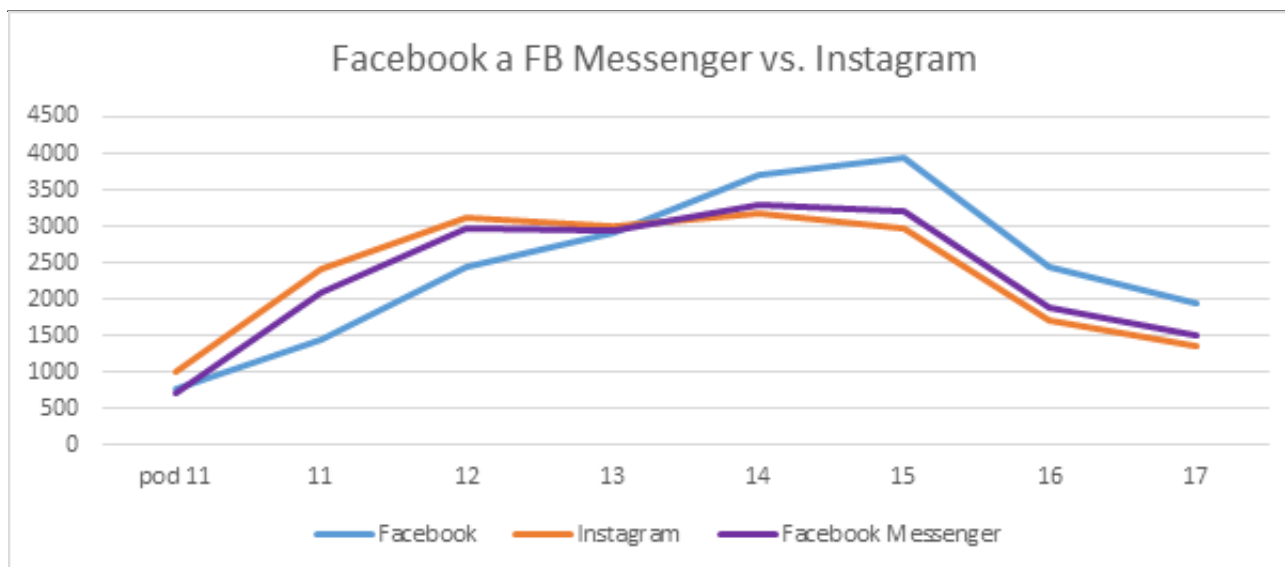
KOMENTÁŘ: FACEBOK VS. INSTAGRAM? KTERÝ Z NICH U DĚTÍ DOMINUJE? ZÁLEŽÍ, JAK STARÉ DĚTI SLEDUJEME

Kamil KOPECKÝ

Po zveřejnění přehledu nejčastějších sociálních sítí a služeb, které české děti využívají (České děti v kybersvětě, 2019), se na nás obrátily desítky uživatelů s otázkou – jak je možné, že je Facebook před Instagramem? Vždyť přece na Facebook přešli rodiče dětí a děti tak logicky tuto síť opustily? A právě na tyto otázky se bude snažit zodpovědět tento komentář.

Předně je třeba říci, že dítě je dle definice Trestního zákoníku (40/2009 § 126) **osoba mladší 18**, tedy mezi děti počítáme stejně tak osoby mladší 15 let, tak i mladistvé ve věku 15-17 let. V oblasti používání internetových služeb se tyto dvě skupiny zásadním způsobem liší. Pokud porovnáme uživatele Instagramu a Facebooku podle věku a vyjdeme z dat získaných v rámci výzkumu České děti v kybersvětě, zjistíme následující:

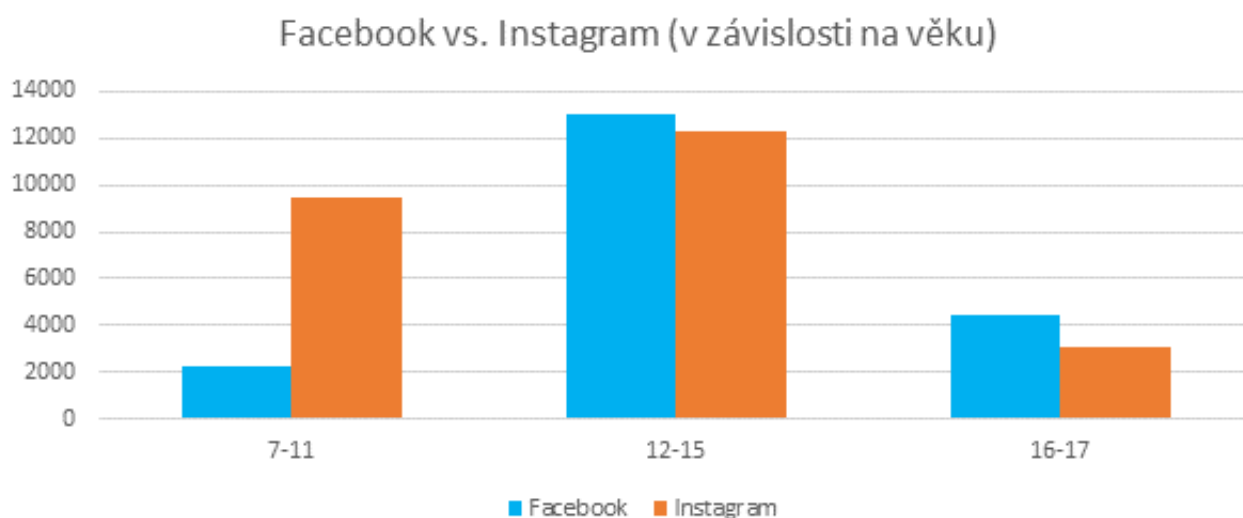
Graf: Facebook, Facebook Messenger vs. Instagram podle věku dětských uživatelů

(Data v absolutních četnostech, České děti v kybersvětě – 27 177 respondentů)

Pokud se zaměříme na uživatele ve věku pod 13 let, zjistíme, že počet uživatelů Instagramu nad Facebookem skutečně převládá, po 13 roce života však narůstá počet dětských uživatelů Facebooku, což může být způsobeno různými aspekty: starší děti preferují jiný typ obsahu, nestačí jim čistě vizuální přístup, do hry vstupuje Facebook Messenger. Tento trend je krásně vidět i u našich studentů (věk 18 let) – budoucích učitelů – drtivá většina z nich má na Facebooku účet a jsou aktivní např. v různých druzích skupin, komentují, sdílejí akce, tvoří eventy, připojují se do různých profesních sdružení atd.

Graf: Facebook a Instagram ve 3 věkových kategoriích

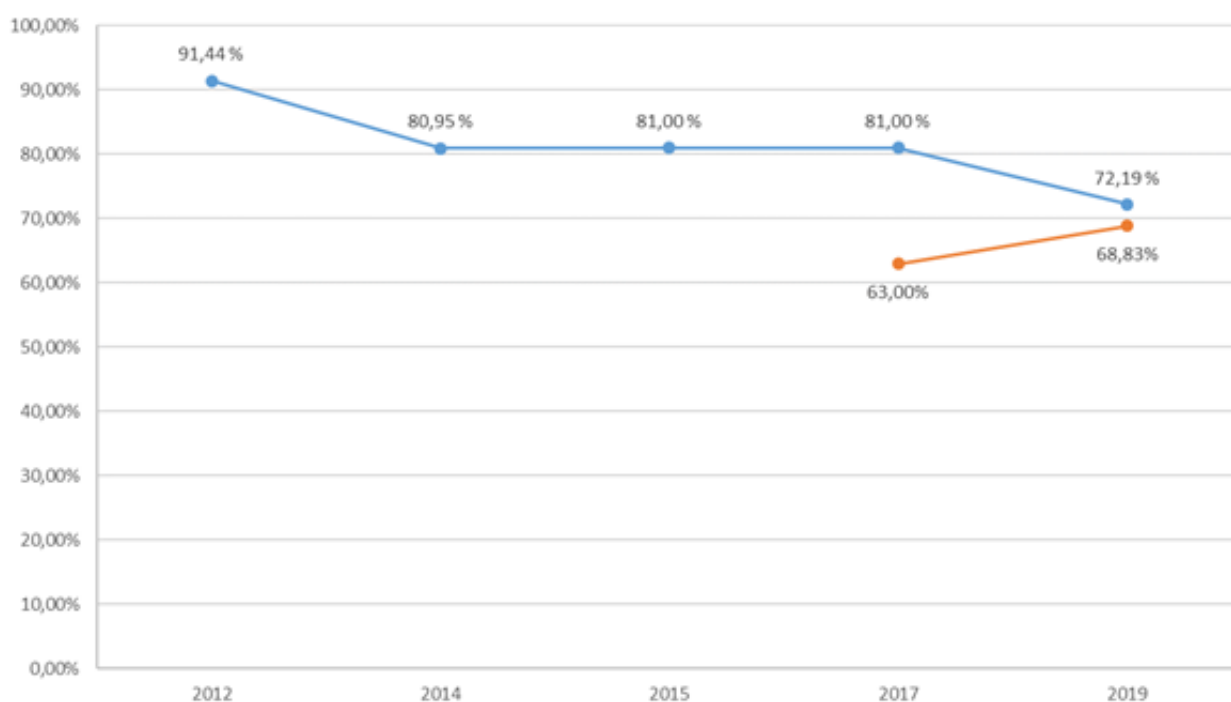

Při rozložení souboru do 3 věkových kategorií zjistíme, že u

dětí 7-11 let je Instagram naprosto dominantní a podíl Facebooku ve srovnání s Instagramem je minimální. Teprve ve věkové skupině 12-15 let se rozdíly vyrovnají a FB začne mírně dominovat.

Pokud se podíváme na vývoj počtu dětských uživatelů na Facebooku v delší časové perspektivě, lze sledovat jasný pokles – tj. přechod dětí k jiným typům sociálních sítí a služeb. Od roku 2012 poklesl počet dětských uživatelů Facebooku o cca 20 procent a stále pokračuje. Tento pokles není ale radikální, strmý, neplatí, že by najednou došlo k meziročnímu poklesu třeba o 50 procent, děti opouštějí služby postupně a stejně tak si postupně zvykají a zkoušejí více populární služby.

Graf: Vývoj počtu dětských uživatelů na Facebooku 2012-2019

Data, která byla v rámci grafu využita, vycházejí z pěti různých měření aktivit dětí v online prostředí, realizovaných v posledních 7 letech. Podíl Instagramu je viditelný u posledních dvou.

2012 *Nebezpečí internetové komunikace 3 (soubor 10830 dětí)*

2014 *Výzkum rizikového chování českých dětí v prostředí internetu (soubor 28232 dětí)*

2015 *České děti na Facebooku (soubor 1248 dětí)*

2017 *Sexting a rizikové seznamování českých dětí v*

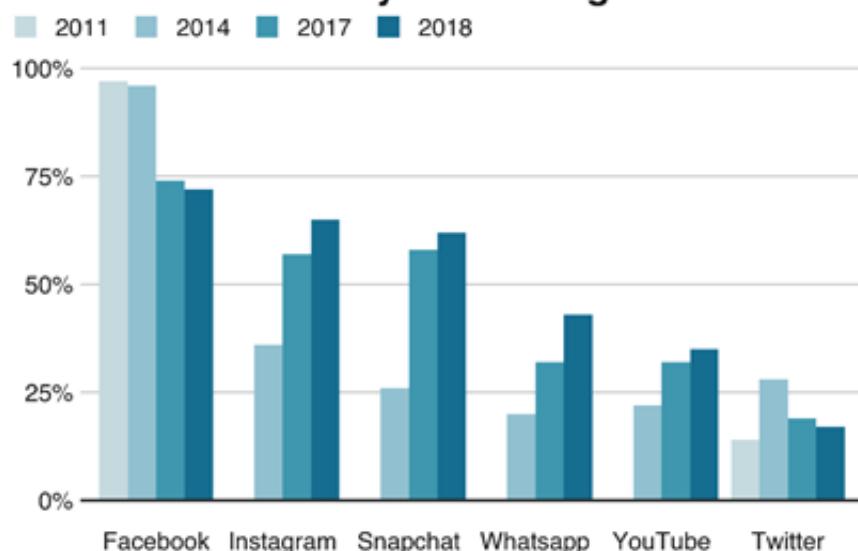
kyberprostoru (soubor 4879 dětí)

2019 České děti v kybersvětě (soubor 27177 dětí)

Porovnáme-li tato data s výsledky třeba některých výzkumů z Velké Británie, zjistíme, že věkové omezení má na celkové výsledky zásadní vliv. Např. **podle výzkumu Ofcom (BBC, 2018) Facebook dominuje nad Instagramem ve věkové kategorii 12-15 let.** Podle tohoto výzkumu např. Facebook používá v této věkové kategorii 72 % dětí, zatímco Instagram je o několik procent za ním.

Sociální média používaná dětmi ve věku 12-15 let (Ofcom, 2018)

Social media used by children aged 12 to 15*

Source: Ofcom. *Data for 2011 only available for Facebook and Twitter.

BBC

Zdroj: <https://www.bbc.com/news/technology-47028994>

Nalezneme ale také výzkumy, které říkají přesný opak, kde již teď Instagram nad FB dominuje i nad 12 let, záleží na zemi, velikosti souboru, typu školy, nastaveném způsobu komunikace, věku atd. V řadě zemí např. Balkánu dominuje Viber, který v ČR používá velmi málo dětí atd.

Metodologický problém - co s FB Messengerem?

Další problém je vnímání Facebooku a Facebook Messengeru z pohledu dětí. Facebook Messenger (dále jen Messenger) můžeme využívat několika způsoby - na jedné straně je Messenger integrován do webové podoby Facebooku, je tedy jeho součástí,

---

takže aby bylo možné jej používat, současně používáme Facebook. Na straně druhé má Messenger od roku 2014 podobu samostatné oddělené mobilní aplikace i odděleného webu (www.messenger.com), který však obsahuje stejné/podobné rozhraní, jako je na Facebooku, respektive Facebook embedduje rozhraní Messengeru. Pokud tedy žák používá Messenger ve webové formě přes svůj účet na Facebooku, logicky používá současně Facebook i FB Messenger. To platí pravděpodobně především pro starší děti, které si zvykly na to používat Facebook ve webové formě – třeba na notebooku či stolním domácím počítači. Ve výzkumu jsme se ptali dětí odděleně na FB Messenger – ten používají děti přibližně stejně často, jako Instagram. Nevíme však, zda při výběru služby, kterou používají, neuvedli web Facebooku jako vstupní bránu pro Messenger, ale to by byla spíš spekulace.

Subjektivní zkreslení

Velmi často při výzkumu dochází k subjektivnímu zkreslení, kdy máme o daném jevu představu vycházející z naší osobní zkušenosti a věříme, že alespoň přibližně odpovídá celé populaci. Já sám jsem např. předpokládal, že pokud školy budou regulovat mobilní telefony o přestávkách, děti se budou více po škole pohybovat, chodit apod. Jenže to se ve skutečně nepotvrdilo a rozdíl mezi regulovanými a neregulovanými přestávkami ve vztahu k pohybu dětí je velmi malý. Stejně tak jsem předpokládal, že Facebook již není u dětí dominantní, protože jsou na Facebooku jejich rodiče – to je sice pravda, ale na druhou stranu odchod dětí z FB neprobíhá ze dne na den, je to pozvolný – nikoli radikální proces. Už proto, že když si ve virtuálním prostředí vybudujeme komunitu, přátele, diskusní skupiny, neradi vše hned opouštíme a začínáme jinde.

Co říci závěrem?

Používání sociální sítí, služeb a aplikací dětmi se neustále mění, s příchodem nových služeb a také s fluktuací uživatelů z jedné služby od jiné se kyberprostor neustále proměňuje. **Proto není důležité, které služby s jakými procentuálními výsledky dominují a jaký odstup mají od služeb ostatních. To, co platí dnes, již za rok nemusí platit. Důležité je mít přehled o nejrozšířenějších službách (v případně našich přehledů**

---

třeba 10, 15 službách), které jsou u dětí dominantní, a na ně zaměřit pozornost - třeba prevenci, případně se naučit se službou smysluplně pracovat.

Kamil Kopecký,
E-Bezpečí